

Đổi mặt với cơn bão bên trong: Năng lực cảm xúc như một chìa khóa còn thiếu trong việc chuyển đổi bền vững

Oanh Lương Xanh

04-04-2025

- Wisdom shines when the mind is steady. If the mind is disturbed, wisdom becomes clouded.

Kingfisher inquired further: - How can one steady the mind?

Monk Bird answered: - To calm your mind, you must practice meditation to the extent that even the Eight Winds cannot sway you.

Trích “The Meditation Master”; *Wild Wise Weird* [1]

Giữa cuộc khủng hoảng môi trường gia tăng - từ sự gián đoạn khí hậu đến sự suy giảm đa dạng sinh học - yêu cầu về một cuộc chuyển đổi sâu rộng về xã hội, chính trị và kinh tế ngày càng trở nên cấp bách. Trong khi các khuôn khổ giáo dục bền vững truyền thống chủ yếu tập trung vào việc phát triển các kỹ năng nhận thức và thực hành như tư duy hệ thống, khả năng đọc hiểu tương lai, và giải quyết vấn đề hợp tác, chúng lại hầu như bỏ qua một yếu tố quan trọng: emotional landscape of transformation (cảnh quan cảm xúc của sự chuyển đổi).

Wickson, Lambert và Bernstein [2] nhấn mạnh sự tác động tâm lý ngày càng tăng đối với các cá nhân và cộng đồng khi phải đối mặt với những thực tế khắc nghiệt của cuộc khủng hoảng bền vững. Các phản ứng cảm xúc như eco-anxiety (lo âu sinh thái), ecological grief (nỗi buồn sinh thái), và solastalgia (nỗi đau do mất mát môi trường sống) ngày càng phổ biến, đặc biệt là trong giới trẻ và những người tham gia công việc bền vững. Tuy nhiên, các khuôn khổ giáo dục được áp dụng rộng rãi—bao gồm của UNESCO và Liên minh Châu Âu—không chuẩn bị đầy đủ cho người học để đối mặt với những thách thức cảm xúc phức tạp này.

Để giải quyết vấn đề này, các tác giả đề xuất tích hợp một hạng mục mới gọi là “gut” competencies (năng lực cảm xúc), nhằm bổ sung cho ba lĩnh vực truyền thống “head” (nhận thức), “heart” (giá trị) và “hands” (hành động) [3,4]. Các năng lực cảm xúc này bao gồm khả năng nhận diện, duy trì, xử lý và tích hợp cảm xúc—những khả năng không chỉ cần thiết để thừa nhận mức độ nghiêm trọng của sự suy thoái sinh thái mà còn để duy trì sức mạnh tinh thần và cam kết lâu dài đối với sự thay đổi mang tính chuyển hóa [2].

Bằng cách coi các năng lực cảm xúc là trung tâm thay vì phụ trợ, các tác giả đưa ra một lập luận mạnh mẽ về việc tái tưởng tượng giáo dục bền vững. Họ kêu gọi việc tích hợp các phương pháp giáo dục chuyển hóa và chiêm nghiệm vào giáo dục đại học, cùng với việc áp dụng các phương pháp từ các phong trào xã hội và chăm sóc có hiểu biết về chấn thương. Các phương pháp này, theo họ, có thể giúp người học không chỉ chịu đựng mà còn phát triển qua những thách thức cảm xúc gắn liền với các chuyển đổi bền vững.

Quan điểm này nhấn mạnh một cách mạnh mẽ mối liên kết giữa con người và thiên nhiên khi khẳng định rằng bền vững không chỉ là một mục tiêu môi trường bên ngoài—nó còn đòi hỏi một sự chuyển đổi sâu sắc bên trong [5]. Cũng như các hệ sinh thái phải trải qua các quá trình tái tạo, các cá nhân và cộng đồng cũng cần phải nuôi dưỡng khả năng phục hồi cảm xúc. Việc đưa các năng lực cảm xúc vào các khuôn khổ giáo dục bền vững, do đó, không chỉ là một yêu cầu giáo dục; nó còn là một hành động có ý nghĩa trong việc khôi phục sinh thái và xã hội.

Tài liệu tham khảo

[1] Vuong QH. (2024). *Wild Wise Weird*. <https://www.amazon.com/dp/B0BG2NNHY6/>

[2] Wickson F, et al. (2025). Growing through transformation pains: integrating emotional holding and processing into competence frameworks for sustainability transformations. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 74, 101525.

<https://doi.org/10.1016/j.cosust.2025.101525>

[3] Brundiers K, et al. (2021). Key competencies in sustainability in higher education—toward an agreed-upon reference framework. *Sustainability Science*, 16, 13-29. <https://doi.org/10.1007/s11625-020-00838-2>

[4] Sipos Y, et al. (2008). Achieving transformative sustainability learning: engaging head, hands and heart. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 9(1), 68-86. <https://doi.org/10.1108/14676370810842193>

[5] Nguyen MH. (2024). How can satirical fables offer us a vision for sustainability? *Visions for Sustainability*. <https://ojs.unito.it/index.php/visions/article/view/11267>